

Asia: VN/10783/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kriittisten raaka-aineiden hankkeiden yhteyspisteestä ja strategisten hankkeiden etusijasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Metallinjalostajat ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Kriittisten raaka-aineiden asetuksen kautta EU pyrkii vähentämään riippuvuuttaan kriittisten raaka-aineiden tuonnista monipuolistamalla toimituslähteitään. Tähän sisältyy kaivostoiminnan, metallinjalostuksen, kierrätyksen ja resurssitehokkuuden edistäminen sekä vaihtoehtoisten materiaalien tai korvaavien materiaalien kehittäminen.

Suomessa ja Pohjoismaissa on maailman mittapuulla poikkeuksellisen vahva metallien- ja mineraalien arvoketju kaivostoiminnasta, jalostuksen, kone- ja laitevalmistuksen sekä teknologiaratkaisujen kautta kierrätykseen. Metallinjalostajat pitää tärkeänä, että kriittisten raaka-aineiden asetuksen toimeenpano jatkuu sekä kansallisella että Euroopan tasolla.

Keskeiset sisällöt

1. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi kansalliseksi kriittisten raaka-aineiden yhteyspisteviranomaiseksi Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, joka hoitaisi tehtävää valtakunnallisesti. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto vastaisi yhteyspisteviranomaisena kriittisten raaka-aineiden asetuksessa tarkoitettulle keskitetylle asiointipisteelle säädetyistä tehtävistä. Asetus edellyttää kansallisen keskitetyn asiointipisteen nimeämistä 24.2.2025 mennessä.

Metallinjalostajat: Pidämme esitystä kannatettavana. Virastolla on hyvää kaivosalan, metallinjalostuksen ja kierrätysprosessien tuntemusta. Käsittelyprosessien sujuvuuden kannalta tulee varmistaa riittävä henkilöresursointi ja mahdollisesti tarvittava asiantuntijatuki muista aluehallintavirastoista (kokemus erityyppisten metallinjalostus- tai kierrätyslaitosten osalta).

2. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lisäksi kriittisten raaka-aineiden asetuksessa tarkoitetuille strategisille hankkeille annettavasta etusijasta. Aluehallintoviraston tulisi antaa etusija strategisia hankkeita koskeville lupahakemuksille suhteessa muihin ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisiin lupahakemuksiin.

Metallinjalostajat: Asetuksen tavoitteen mukaisesti tulee nopeuttaa hankkeiden toteutumista ja varmistaa etteivät uudet menettelytavat johda etenemisen hidastumiseen. Kun hankkeeseen liittyy ainoastaan jalostusta tai kierrätystä, jäsenvaltio voi pidentää määräaikaan enintään kolmella kuukaudella. Määräaikojen pidentämistä tulee lähtökohtaisesti välttää eikä ainakaan ylittää.

3. Esityksessä säädettään myös mahdollisuudesta poiketa ympäristövaikutusten arvioinnissa tehtävästä asiantuntijoiden kuulemisesta tehtäessä päätöstä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa. Kuulemisesta voitaisiin poiketa, jos se ei olisi mahdollista asetuksessa strategisten hankkeiden arviointimenettelyä koskevan päätöksen antamiselle asetetun määräajan puitteissa.

Metallinjalostajat: Jalostus ja/tai kierrätys Hankkeet tarvitsevat tyypillisesti YVA-menettelyn ja esimerkiksi ympäristönsuojelulain, vesilain, rakentamislain, kaivoslain kuin kemikaaliturvallisuuslain mukaisen luvan tai jotkin kyseisistä luvista. Lupa-kokonaisuus on kattava. Sen mahdollistamana jäsenvaltiolla ja sen viranomaisilla tulee olla ehdotetun mukaisesti harkintavalta myös YVA-kuulemisista poikkeamisissa.

Vuori Saku
Metallinjalostajat ry